

Fra
Villreinrådet i Norge

Til
Klima – og Miljødepartementet

Innspill fra Villreinrådet i Norge til ny stortingsmelding om villrein

Vi viser til foreløpige innspill til ny stortingsmelding som vi fremsatte i møte med KLD den 8 desember 2022 og som ble ettersendt skriftlig.

Innspillene til Villreinrådet fra desember 2022 var tre overordnede forslag til tema som vi håpet at KLD ville utrede videre i forbindelse med stortingsmeldingen og vurdere effekten av.

Kortfattet gjaldt dette:

- (1) å etablere et mer effektivt redskap for å skjerme visse områder til visse tider mot ferdsel. Altså å få på plass godt og praktisk lovverk for å kunne sikre villreinen prioritet i noen utvalgte funksjonsområder til avgrensede tider på året
- (2) å formalisere et felles ansvar for villreinområdenes egnethet på tvers av ulike sektorer og etter prinsipp om at de som påvirker områdene må gjøre opp for seg («forurensers betaler» prinsippet).
- (3) Fastsette mål om at villreinbestandenes tilgjengelige områder skal økes de neste 50 år.

KLD ber nå på nytt om innspill, og nå om «*forslag til tiltak og nye/endra bruk av verkemiddel (ny politikk), som kan legge rammer for ei forvaltning som fører oss nærare det overordna målet om å bedre tilstanden for villreinen*».

Villreinrådet vil i dette innspillet skissere to hovedmål med tilhørende mulige tiltak, for å på sikt bedre mulighetene for langsiktig overlevelse av villrein i våre isolerte villreinområder.

1. Å unngå ytterligere nedbygging og forstyrrelser av fjellområder med rein. Foreslåtte tiltak:

- I. Å stanse videre nedbygging av villreinområdene til hytte- og fritidsformål. Her bør det komme en nye rikspolitiske retningslinjer knyttet til ivaretaking av fjellområdene. Samtidig bør det forventes en lav terskel for statlig innsigelse for arealsaker som berører villrein.
- II. Stille krav om gode avbøtende tiltak iht. best mulig kunnskap ved eventuell realisering av regulerte hyttefelt i villreinområder.
- III. Sørge for at leveområdene til villrein som ligger utenfor vernede fjellområder, får en vesentlig høyere terskel før aksept av nye inngrep, for eksempel ved at kommunene oppfordres til å regulere etter plan- og bygningslova til bevaring for naturformål.
- IV. Få på plass godt og praktisk lovverk til å kunne sikre villreinen førsteprioritet i noen utvalgte funksjonsområder til avgrensede tider på året

Man vet i dag mye om hvordan villreinen responderer på menneskelig virksomhet, ikke minst

ferdsel. Så langt som mulig må man få på plass informasjonssystem som rettleider folk til rett adferd og unnvikelse fra reinen. Men det må i tillegg komme på plass et godt sett med virkemiddel, også juridiske, til at man kan regulere (og om nødvendig forby) ferdsel når det er behov for det og når frivillige løsninger ikke fungerer.

- V. Etablere en overordnet og tverrsektoriell forståelse og en statlig forventning om at hensyn til villreinens leveområder er en *vesentlig samfunnsinteresse* som skal vektlegges tungt også når det gjelder samferdselsprosjekter, energiproduksjon, energitransport og bruk av arealene for landbruksformål.
- VI. Stimulere til at planer som berører villrein også bygger på god viltfaglig kompetanse hos kommunene som planmyndighet, eventuelt ved interkommunalt samarbeid.
- VII. Opprettholde GPS-merkeprosjektene i de nasjonale villreinområdene og stimulere til merkeprosjekter også i de mindre villreinområdene. Det er viktig at kommunene og den lokale villreinforvaltningen deltar aktivt. Dette for å øke kunnskapen om områdebruk og påvirkninger – og for å skape forståelse for villreinens behov.

2. Å aktivt gjennomføre restaureringstiltak for å øke arealene av tilgjengelige leveområder og gjennom en kunnskapsbasert viltforvaltning bedre både dyrehelse og kondisjonen til de bestandene hvor dette er dårlig. Foreslåtte tiltak:

- I. Etablering av et stort, statlig miljøfond hvor man kan omsøke midler til diverse tiltak som bedrer forholdene for villrein, som t.d. flytting av turisthytter og omlegging av stier/ruter.
- II. Innkreving av en miljøavgift ved utbygging og kommersiell bruk av villreinområder, hvor miljøavgiften bør kunne finansiere restaurering av tilsvarende fjellnatur ved en faktor på 3-4.
- III. Vurdere økonomisk verdien av tap av natur (arealtap eller arealgevinst), ved eksempelvis vurdering av tunneller som erstatning for høyfjellsveier som kutter opp eller gjør deler av fjellet uegnet for villrein.
- IV. Bedret finansiering av lokal forvaltning og overvåking og dermed øke mulighetene for ulike lokale forvaltningstiltak.